

УДК 330.1

Ксьонжик І. В.

д.е.н., професор кафедри обліку і оподаткування,

Дубініна М.В.

д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування,

Терещенко К.О.

здобувач вищої освіти,

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

ІМПЛЕМЕНТУВАННЯ ПЛАНУ ДІЙ BEPS В УКРАЇНІ ЯК ВАГОМИЙ МЕХАНІЗМ ПІДВИЩЕННЯ СТАНДАРТІВ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ

Поняття «розмивання податкової бази й виведення прибутку з-під оподаткування» (Base erosion and Profit Shifting, далі – BEPS) стосується стратегій податкового планування, у яких використовують прогалини та неузгодженості у національному та міжнародному податковому законодавстві з метою штучного переміщення прибутків до територій з низьким або нульовим рівнем оподаткування, у яких економічна діяльність невелика або зовсім відсутня. Це призводить до зменшення або уникнення зобов'язань зі сплати податку на прибуток. Практика BEPS зачіпає всі країни, проте особливо великий вплив вона справляє на економіки, що розвиваються, у зв'язку з їх високою залежністю від податку на прибуток підприємств, зокрема, мультинаціональних корпорацій (далі – МНК) [1].

На сьогодні в світовій економіці діє значна кількість джерел глобальної податкової невизначеності: загальне погіршення світової економіки та пов'язана з цим посилена увага до держав, які за відсутності реального виробництва та виробничої інфраструктури відіграють роль транзитних інвестиційних центрів і надають транснаціональним компаніям (далі – ТНК) податкові пільги; зміни податкової поведінки ТНК, які в тому числі призвели до загрозливих масштабів ухилення ТНК від оподаткування за допомогою міжнародного податкового планування; резонанс

і стурбованість суспільства, викликані численними міжнародними скандалами, пов'язаними з використанням найбільшими ТНК механізмів агресивного податкового планування, і як наслідок – посилення тиску на ТНК з боку соціальних та політичних груп; збільшення сум судових позовів контролюючих органів до ТНК у справах, пов'язаних з податковими зобов'язаннями.

З метою вирішення проблем глобальної податкової невизначеності або зменшення ступеня такої невизначеності Організацією економічного співробітництва та розвитку (далі – ОЕСР) та країнами-лідерами світової економіки протягом 2012-2013 рр. розпочато низку ініціатив. Так за підсумками саміту G20 у м. Лос-Кабосі (Мексика) 18-19 червня 2012 р. ухвалено Декларацію лідерів держав G20, якою визнано необхідність запобігання розмиттю податкової бази та виведенню прибутків з-під оподаткування. На виконання рішень, прийнятих на саміті, та доручення міністрів фінансів країн G20 ОЕСР 12 лютого 2013 р. розроблено та опубліковано звіт Base Erosion and Profit Shifting («Про розмиття (ерозію) податкової бази та виведення прибутків з-під оподаткування») [2].

Підготовка BEPS викликана стурбованістю контролюючих органів втратою суттєвих податкових надходжень внаслідок дотримання значною кількістю ТНК політики, спрямованої на розмиття (ерозію) бази оподаткування та виведення прибутків до низькоподаткових юрисдикцій. ОЕСР оцінює загальні щорічні втрати світового господарства внаслідок розмиття (ерозії) податкової бази та виведення прибутків з-під оподаткування в розмірі від 100 до 240 млрд дол. США, що становить від 4 до 10 % загальносвітових податкових надходжень [3].

План дій BEPS складається з доповідей стосовно 15 заходів, якими визначені дії, починаючи з нових мінімальних стандартів, перегляду чинних стандартів,.

З метою запровадження пакету BEPS в Україні, Міністерством фінансів України спільно з Національним банком України, була розроблена Дорожня карта реалізації плану дій BEPS, а також відповідний Законопроект «Про внесення змін до Податкового

кодексу України з метою імплементації Плану протидії розмиванню бази оподаткування та виведенню прибутку з-під оподаткування».

Як свідчить практика інших країн, впровадження Плану дій BEPS в Україні вимагатиме значних змін законодавства. Для реалізації Плану дій BEPS Україні необхідно змінити законодавство стосовно банківської таємниці та розкриття інформації про бенефіціарних власників бізнесу Німеччина, яка і до імплементації Плану мала сильну законодавчу базу щодо протидії податковим правопорушенням і однією з перших приєдналася до процесу, досі знаходиться у стані виконання окремих пунктів Плану [4].

Втілення Плану дій BEPS в Україні створить необхідні регуляторні важелі, які будуть стримувати відтік капіталу з України в країни з нульовим або низьким рівнем податку на прибуток підприємств. Це також позитивно вплине на інвестиційну привабливість України, оскільки держава, яка долучається до глобального проекту протидії BEPS, сигналізує іншим про готовність дотримуватися міжнародних стандартів інформації, що суттєво зміцнює її репутацію серед країн-партнерів [4]. Завдання імплементації Плану дій BEPS в Україні – не максимізувати податкові надходження, а справедливе та прозоре оподаткування.

Список використаних джерел:

1. BEPS. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/beps-440>
2. Мішин М., [Курілов Є.](#) Трансфертне ціноутворення та План дій BEPS. URL: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/6995>
3. Курілов Є., Кругляк В. Приєднання України до Плану BEPS. URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/publication/100006198-priyednannya-ukrayini-do-planu-beps>
4. План дій BEPS: для чого потрібен в Україні. URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/news/100009692-plan-diy-beps-dlya-chogo-potriben-v-ukrayini>